

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS BESLUT

Mål nr
6964-14
6965-14

meddelad i Stockholm den 9 juni 2015

SÖKANDE
AA

SAKEN
Resning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår ansökningen om resning.

BAKGRUND

Skatteverket påförde i beslut den 3 december 2007 AA skattetillägg för taxeringsåren 2005 och 2006 avseende oredovisade inkomster från bolagen Limmatur KB och Scandinavian Net Logistics AB.

AA överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Stockholm som avslög överklagandet i dom den 29 april 2011 (mål nr 28782-10 och 28783-10), varefter Kammarrätten i Stockholm fastställde skattetilläggen genom dom den 19 oktober 2012 (mål nr 2924-11 och 2925-11). Högsta förvaltningsdomstolen beslutade den 28 januari 2013 (mål nr 7305-12 och 7306-12) att inte meddela prövningstillstånd.

Dok.Id 161613

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

Mål nr
6964-14
6965-14

AA åtalades den 11 augusti 2008 för bl.a. grovt skattebrott som bestod i att han inte tagit upp vissa inkomster i sin deklaration för taxeringsåret 2006 (åtalspunkt 8). Han åtalades vidare för grovt bokföringsbrott, grovt skattebrott och försvårande av skattekontroll, grovt brott, begångna under 2004 och 2005 (åtalspunkt 9). Gärningarna i denna senare del bestod i att AA i egenskap av faktisk företrädare för Limmatur KB underlätit att bokföra vissa transaktioner i bolaget, att vissa underlag saknades i bolagets bokföring och bokslut samt att han underlätit att i rätt tid till Skatteverket registrera bolagets verksamhet för mervärdesskatt.

Stockholms tingsrätt ogillade i dom den 19 januari 2010 (mål nr B 6721-06) åtalet mot AA såvitt avsåg åtalspunkten 8, dvs. skattebrott hänförligt till oredovisade inkomster taxeringsåret 2006. Tingsrätten fann honom skyldig till bokföringsbrott och försvårande av skattekontroll samt skattebrott i enlighet med åtalspunkten 9. I beslut den 15 mars 2011 och 8 april 2011 (mål nr B 1135-10) avskrev Svea Hovrätt målet sedan både åklagaren och AA återkallat sina överklaganden.

YRKANDEN M.M.

AA ansöker om resning och yrkar att skattetilläggen undanröjs eller att målen återförvisas till kammarrätten. Han anför bl.a. att Europakonventionens förbud mot dubbel lagföring och dubbla straff har överträtts.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättsliga utgångspunkter

Enligt 37 b § förvaltningsprocesslagen (1971:291) får resning beviljas i mål eller ärende om det på grund av något särskilt förhållande finns synnerliga skäl att pröva saken på nytt.

Mål nr
6964-14
6965-14

Av artikel 4.1 i Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll framgår att ingen får lagföras eller straffas på nytt för ett brott för vilket han redan blivit slutligt frikänd eller dömd.

Högsta förvaltningsdomstolen har i HFD 2013 ref. 71 funnit att systemet med ansvar för skattebrott och påförande av skattetillägg i två olika förfaranden mot samma person inte är förenligt med tilläggsprotokollets förbud mot dubbel lagföring och dubbla straff, när förfarandena grundas på samma oriktiga uppgifter. Samma ställningstagande hade Högsta domstolen tidigare gjort i NJA 2013 s. 502. Avgörandena innebär att när en skattskyldig åtalats för skattebrott får beslut inte fattas om skattetillägg som grundas på samma oriktiga uppgifter som åtalet och vice versa (den s.k. lis pendens-principen). Denna ståndpunkt har motiverats med att förbudet i tilläggsprotokollet som svensk lag bör tillämpas på ett sätt som är förenligt med grundläggande nationella principer inte bara om res judicata utan också om lis pendens (NJA 2013 s. 502, p. 69-70).

Högsta förvaltningsdomstolen och Högsta domstolen har vidare funnit att det svenska systemet får anses ha blivit oförenligt med förbudet mot dubbel lagföring och dubbla straff i och med Europadomstolens avgörande i målet Zolotukhin mot Ryssland den 10 februari 2009, stor kammare (HFD 2014 ref. 35 och NJA 2013 s. 746, p. 32). Grund för resning har ansetts föreligga när ett förfarande som inletts i strid med förbudet – enligt lis pendens-principen – har avslutats efter detta datum.

Europadomstolen har klargjort att när det ena av två samtidigt pågående förfaranden har avslutats genom ett slutligt avgörande måste det andra förfarandet avbrytas för att förbudet enligt artikel 4.1 i tilläggsprotokollet inte ska överträdas (den s.k. res judicata-principen, se bl.a. domstolens avgöranden den 20 maj 2014 i målen Häkkä mot Finland, Nykänen mot Finland och Glantz mot Finland). Domstolen har vidare framhållit att tilläggsprotokollet således inte förbjuder parallella förfaranden så länge inget av dem avslutats, men har även konstaterat att den i Sverige tillämpade lis pendens-principen erbjuder ett mera långtgående skydd än artikel 4.1 i tilläggsprotokollet (se bl.a. Europadomstolens avgöranden

Mål nr
6964-14
6965-14

den 27 november 2014 i målet Lucky Dev mot Sverige, p. 60 och den 21 oktober 2014 i målet Henriksson mot Sverige, p. 40–45).

Högsta förvaltningsdomstolen bedömning

Taxeringsåret 2005

AA påfördes skattetillägg avseende vissa oredovisade inkomster från försäljningen av en bostadsrätt taxeringsåret 2005. Därefter väcktes åtal mot honom för grovt bokföringsbrott hänförligt bl.a. till utebliven redovisning av denna försäljning i Limmatur KB:s bokföring (åtalspunkten 9). Åtalet i denna del grundades således inte på samma faktiska omständigheter som föranlett beslutet om skattetillägg (jfr HFD 2014 not. 7). Någon överträdelse av förbudet mot dubbel lagföring och dubbla straff har alltså inte skett. Redan härav följer att grund för resning saknas såvitt avser taxeringsåret 2005.

Taxeringsåret 2006

AA påfördes också skattetillägg för taxeringsåret 2006 avseende bl.a. oredovisade inkomster från Limmatur KB om 1 470 000 kr och Scandinavian Net Logistics AB om 1 171 337 kr. Samma oriktiga uppgifter lades därefter till grund för åtal om grovt skattebrott (åtalspunkt 8).

Förfarandet i brottmålet avslutades genom Svea hovrätts beslut den 15 mars 2011. Det skatterättsliga förfarandet avslutades genom att Högsta förvaltningsdomstolen den 28 januari 2013 beslutade att inte meddela prövningstillstånd. Båda förfarandena pågick således efter den 10 februari 2009, då det svenska systemet för skattebrott och påförande av skattetillägg genom avgörandet i Zolotukhin-målet blev oförenligt med tilläggsprotokollets förbud mot dubbel lagföring och dubbla straff. Det får därmed anses stå klart att en överträdelse av förbudet har skett, oavsett om bedömningen görs med utgångspunkt från lis pendens- eller res judicata-principen. Eftersom båda förfarandena numera har avslutats finns dock inte någon pågående överträdelse som kan avbrytas (jfr HFD 2014 ref. 43).

BESLUT

Mål nr
6964-14
6965-14

Resningsinstitutet syftar till att ge domstolarna möjlighet att under vissa förutsättningar upphäva eller ändra ett materiellt oriktigt beslut trots att det har vunnit laga kraft. När det gäller överträdelse av tilläggsprotokollets förbud mot dubbel lagföring och dubbla straff har Högsta förvaltningsdomstolen och Högsta domstolen i flera fall beviljat resning för att möjliggöra att avgörandet i det rättsstridiga förfarandet undanröjs (se bl.a. HFD 2014 ref. 35 och NJA 2013 s. 746). När en ansökan om resning däremot avsett det förfarande som först inletts och som därmed enligt lis pendens-principen varit rättsenligt har ansökningen avslagits (se bl.a. HFD 2013 not. 77 och NJA 2013 s. 780).

I det nu aktuella fallet väcktes åtal först efter det att Skatteverket hade beslutat om skattetillägg. Eftersom åtalet därmed inte utgjorde hinder för den fortsatta skatteprocessen saknas skäl att angripa detta förfarande. Det finns därför inte grund för resning i målet om skattetillägg. AAs ansökan ska således avslås. För det fall Europakonventionens regel om tillgång till ett effektivt rättsmedel fordrar ytterligare prövning får den ske i annan ordning.

I avgörandet har deltagit justitieråden Mats Melin, Eskil Nord, Elisabeth Rynning, Inga-Lill Askersjö och Mahmut Baran.

Målen har föredragits av justitiesekreteraren David Ankerson.